

דף כד.

עין משפט א.

אור"ח סימן רנז סעיף ו

ז. מותר להטמין בשבת דבר צונן ^ב בדבר שאינו מוסיף הבל כדי שלא יצטנן יותר או כדי שתפיג צנתו, אבל בדבר המוסיף הבל אפי' להטמין צונן גמור אסור ^ע, ואפי' מבעוד יום אסור.

עין משפט ב.ג.

ח"מ סימן כב סעיף א

א. מקבל אדם ^ב קרוב או פסול או בעל עבירה להיותו ^ז דיין או עד עליו ואפי' כשניים, ואם קיבלו בקנין אינו יכול לחזור בו, אבל בלי קנין יכול לחזור כל זמן ^ק שלא נגמר הדין, אמנם אחרי שנגמר הדין אינו יכול לחזור משקיבלם עליו ואף בלא קנו מידו, אם לא שנודע שהם

ס. ואדם חשוב ראוי שיחמיר על עצמו אף במותר לו, בכל דבר שהבריות סבורות שזה קולא, מהמאירי הביאו הכה"ח אות ל"ד.

ע. וי"א דחול הגם שמוסיף הבל זה דוקא בדבר חם, אבל בדבר צונן אינו מוסיף הבל, כה"ח אות ל"ה.

פ. ממשנה סנהדרין כ"ד ע"א, וכתב בהגהות אשרי הביאו הש"ך בס"ק א' דאיירי שקיבל עליו בב"ד דאם מחוץ לבי"ד ולא קנו מידו אפי' אחר גמר דין חוזר. אבל הנ"י בפ' יש נוחלין כתב דמיירי שלא קיבל בפני בי"ד. אבל קיבל בפני ביה"ד קרוב או פסול אפי' קודם גמר דין ובלא קנין אינו יכול לחזור, ועיין בש"ך דהכריע כהגהות אשרי, והנתיבות בס"ק א' כתב דהעיקר כהתומים דאין חילוק דכיון שטען בפניהם הרי עשאן בי"ד והוי כקבלה בבי"ד, רק כשקיבל פסולין לדון חוץ לבי"ד ודנו הפסולים שלא בפניו לא מהני הקבלה, ויכול לחזור ע"ש.

צ. או כשלושה וכבי"ד מומחין לדון אותם לבדו. וכתב הרשב"א דאם אותו דיין יעמיד בי"ד אחר לדון בטענות ומענות ששמע מהני, וכתב הביאורים ודוקא שקנו מידו לדון ע"פ הטענות שהשמיעו כבר, אבל בלא קנו מידו יכול לחזור בו.

ק. וי"א דדוקא קיבל קרוב או פסול לדיין אחד או לעד אחד, אבל אם קיבלו כתרי דאיכא תרתי לריעותא יכול לחזור בו גם אחרי גמר דין אם לא שקנו מידו. וכמו שכתב הרמ"א בהגהה והיא שיטת הרי"ף ועיין הגאון ס"ק ה'. וגמר דין נתבאר כשאמר הדיין פלוני אתה זכאי ופלוני אתה חייב. וכ"ש כשאמר צא תן לו. סמ"ע ס"ק ח'.

ר טעו בדין, שבזה הדין חוזר גם בקנו מידו.

ב. י"א דדוקא אם קיבל הקרוב או פסול במקום דיינן אחד, או במקום עד אחד, לא יוכל לחזור אחרי גמר דין, אבל אם קיבלו בתרי דאיכא **ש** תרתי לריעותא, יכול לחזור גם אחרי גמר דין, אבל אם קנו מידו בכל אופן אינו יכול לחזור.

ג. אם הבעל דין כופר ואומר לא קיבלתי הפסול עלי לדון או להעיד, ואין עדים בדבר, **ה** ישבע שלא קיבלו עליו ואפי' אם הדיין מכחישו ואומר שקיבלו עליו.

עין משפט ד. **הו"מ סימן כב סעיף ג.**

ה. מי שנתחייב לחבירו שבועה כבי"ד, **א** ואמר לו השבע לי בחיי ראשך והפטר, או השבע לי בחיי ראשך ואתן לך כל מה שתטען, אם קנו מידו אינו יכול לחזור, ואם לא קנו יכול לחזור בו **ב** עד שיגמר הדין, נגמר הדין ונשבע כמו שאמר לו, אינו יכול לחזור בו.

ו. הש"ך בס"ק י"א כתב מתשובת מימוני שעשיית פשרה מקרי שטעו אם קיבלום לעשות דין ולא פשרה, והביאו הסמ"ע וע"כ כותבין היום בשטר הבוררין הן לדין הן לפשרה. ואם טעו בשיקול הדעת עיין בסי' כ"ה.

ז. כתב הסמ"ע דאם קיבל דיינן אחד כשר במקום שלושה כבי"ד לא הוי תרתי לריעותא, והש"ך חלק עליו. וה"ה קיבל שלושה פסולים כשלושה כשרים הוי חד לריעותא. ומהני גם בלא קנין, שאינו יכול לחזור בו אחר הגמר דין. אבל בדבר שהוא תרתי לריעותא לא מהני קבלה ויכול לחזור בו גם אחר גמר דין, אם לא שהיה בקנין.

ח. ישבע שלא קיבלו, פי' בהיסת, דאין הדיין נחשב לעד אחד לחייבו שבועה מן התורה, ואפי' שהדיין לא נחשב לנוגע, והטעם שכאן איירי בקיבל דיינן קרוב או פסול, ועוד שאין זה כפירת ממון אלא כפירת קבלתו עליו. סמ"ע ס"ק י"ג, והש"ך חולק.

א. ממשנה כ"ד ע"א.

ב. כתב הסמ"ע דגמר דין של שבועה הוא שישבע בפועל, ולדעת רש"י והרא"ש ה"ה כשיצאו מביה"ד, ולזה הסכים הש"ך ובלבד שאמר לו כן כבי"ד. אבל אמר לו חוץ לבי"ד או בפני שניים לא מהני שקיבל עליו עד שישבע על פיו.

ו. ה"ה למי שנתחייב שבועת היסת^א והפך אותה כנגדו, אם קנו מידו ונשבע זה שנהפכה עליו, אינו יכול לחזור בו. וה"ה במי שלא היה חייב שבועה, ואמר לו אשבע לך שבועה, אם קנו מידו אינו יכול לחזור בו.

ז. מי שנתחייב שבועה בבי"ד ואמר איני נשבע^ד והריני משלם^ה ויצא מחוץ לבי"ד, אינו יכול לחזור בו אלא משלם, דזה הוי גמר דין. ואינו יכול לחזור בו אחרי גמר דין, ויש חולקין.

ח. מי שנתחייב לחבירו שבועה מן התורה, ואמר לחבירו השבע וטול, ונשבע כדבריו אך בלי נקיטת חפץ, לא יוכל לחזור בו ולומר אני אשבע כעת בנקיטת חפץ, אלא התובע חוזר ונשבע בנטילת חפץ.

דף כד:

עין משפט א.ב.ג. חו"מ סימן כב סעיף א
עין לעיל דף כד. עין משפט ב.ג.

עין משפט ד. חו"מ סימן לד סעיף טז

כג. מפריחי^ז יונים פ"י שמלמדים אותם להביא יונים משובך הזולת,

ג. אבל שבועה מן התורה אינו יכול להופכה כמ"ש בסי' פ"ז.

ד. אבל אם אמר סתם איני נשבע ולא אמר והריני משלם, אפשר לפרש דבריו איני נשבע אלא אהפוך השבועה ויכול להפכה, ואם פסקו לו שבועה ואמר אני נשבע הוי רק כאילו אמר אקיים את הדין ויכול להופכה אחר כך. כ"כ הש"ך וכן המנהג ודלא כהסמ"ע.

ה. גם אם נמצאים עדיין בבי"ד והפסיקו לעסוק באותו ענין הוי כיצאו. נתיבות ס"ק ט"ז.

ו. צ"ל דכאן איירי בעודם בבי"ד ועדיין עוסקין באותו ענין וקפץ ונשבע בלא נקיטת חפץ, רק שצריך לחזור ולישבע בנקיטת חפץ וכן הוא בבי"ד ועיין בנתיבות בחידושים אות י"ח. והש"ך חולק על דין זה.

ז. רמב"ם פ"ו מעדות מסנהדרין כ"ד ממשנה, ומפריחי יונים, שמלומד להביא יונים ממקומם לבית בעלים אחרים על כורחן, ויש בהם גזל.

אם זה בישוב ה' פסולים לעדות, מפני שחזקתן שגוזלין יונים של אחרים.

כד. סוחר שביעית ט' והם בני אדם שיושבים בטלים, וכיון שבאה שביעית פושטין ידיהם ומתחילים לישא וליתן בפירות פסולים לעדות מדבריהם, שחזקתן שאוספין פירות שביעית ועושין בהם סחורה.

כה. משחק י' בקוביא, והוא שאין לו אומנות אחרת, הואיל ואינו עוסק בישובו של עולם, הרי זה בחזקת שאוכל מן הקוביא, שהוא אבק גזל. ולא דוקא במשחק בקוביא אלא בכל משחק אחר על כסף הרי הוא פסול לעדות מדבריהם.

עין משפט ה. הו"מ סימן לד' סעיף י

טו. המלוה כ' והלוה בריבית קצוצה נפסלים מן התורה לעדות, ואם ל' בריבית דרבנן, נפסלו מדרבנן. וי"א דבאבק ריבית נפסל מ' רק

ה. פסולים מדרבנן, שהרי בעל השוכך לא קנה אותם בקנין גמור, ורק משום דרכי שלום. כ"כ בסמ"ע.

ט. שם במשנה ובגמ' כ"ו ע"א.

י. ולפי הרמב"ם אם יש לו אומנות אחרת ואינו מספיק לפרנסתו, וצריך גם לכסף הקוביא נפסל לעדות. ואם יש לו כסף אחר ומתפרנס ממנו ומכסף הקוביא אינו מתפרנס ממנו כלל אינו נפסל. והשו"ע פסק כרמב"ם. אבל לטור ורש"י דנקטו הטעם שאינם עוסקים בישובו של עולם ואינם יודעים ערך הכסף, פסולים בכל אופן, גם אם יש להם אומנות אחרת וכסף אחר שמתפרנסים ממנו. סמ"ע ס"ק מ'.

ועיין בספר פעמוני זהב שהסביר מדוע במשחק בקוביא הצריכו שאין לו אומנות אחרת וחילק בין גזל דרבנן דמשעה שגזלו עבר אבל אבק גזל בעינין שיאכל ממנו, ועוד כתב דמשחק בקוביא הואיל ומשחק פעם אחר פעם אנו אומרים אפי' הרויח היום שמא יום מחר הפסיד מה שהרויח ומזונותיו שאכל לא מן הקוביא ע"כ צריך שאין לו אומנות אחרת ע"ש.

כ. ממשנה סנהדרין כ"ד ע"ב. ומשמע דהעדים והערב כשרים. כ"כ הש"ך ס"ק ט"ו מב"י ודלא כסמ"ע, בסימן נ"ב.

ל. ממשנה ר"ה כ"ב ע"א.

מ. מנ"י בפ' זה בורר, וכן ברא"ש בב"מ דף ס"ח, ועיין ביו"ד ריש סימן קס"א, ולפי סברתו גם בריבית קצוצה, הלוה שאינו נהנה נפסל רק מדרבנן. כ"כ בנתיבות ס"ק י"ד.

המלוח הנהנה ולא הלוח.

עין משפט ו.ז.ז.ט.

ח"מ סימן לד סעיף מז
עין לעיל דף כד: עין משפט ד